

La Biblioteca de l'Arxiu Municipal de Girona: de biblioteca auxiliar de l'Arxiu Històric a biblioteca especialitzada del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions (SGDAP)

Resum

La biblioteca de l'Arxiu Municipal de Girona (AMGi) ha evolucionat al llarg dels anys de biblioteca auxiliar de l'Arxiu Històric a biblioteca especialitzada del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona (SGDAP). N'expliquem l'evolució, les eines de preservació i difusió dels seus fons i els objectius i estratègies de futur.

En la llarga trajectòria de l'AMGi, la biblioteca s'ha orientat cap a l'especialització sobretot gràcies a les dues grans temàtiques que la singularitzen: la col·lecció local de Girona i la seva àrea d'influència i la col·lecció sobre imatge, que acompanya el treball del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), una de les tres unitats de l'AMGi.

Amb l'objectiu de posar-les en valor i donar-les a conèixer a la ciutadania i als investigadors es promou activament la difusió d'aquests fons, tant al catàleg de la biblioteca com al web de l'SGDAP, amb l'elaboració de recursos bibliogràfics i hemerogràfics i la col·laboració en altres tipus de recursos que ofereix l'arxiu.

Resumen

La Biblioteca del Arxiu Municipal de Girona (AMGi) ha evolucionado a lo largo de los años de biblioteca auxiliar del Arxiu Històric a biblioteca especializada del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona (SGDAP). Explicamos su evolución, las herramientas de preservación y difusión de sus fondos y los objetivos y estrategias de futuro.

En la larga trayectoria del AMG, la biblioteca se ha orientado hacia la especialización sobre todo gracias a las dos grandes temáticas que la singularizan: la colección local de Girona y su área de influencia y la colección sobre imagen, que acompaña el trabajo del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), una de las tres unidades de l'AMGi.

Con el objetivo de ponerlas en valor i darlas a conocer a la ciudadanía y a los investigadores se promueve activamente la difusión de estos fondos, en el catálogo de la biblioteca y en la web del SGDAP, con la elaboración de recursos bibliográficos y hemerográficos y la colaboración en otros tipos de recursos que ofrece el archivo.

SEMINARI D'EXPERIÈNCIES '20 EL FUTUR ÉS NOSTRE

Abstract

The Library of the Arxiu Municipal de Girona (AMGi) has developed through the years from being an auxiliary library to become a specialized library of the Girona Town Council's Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions (SGDAP).

We explain the evolution of the library, its tools for preservation and dissemination of collections and its objectives and strategies for the future.

During the long history of the AMGi, the library has evolved towards specialization, mainly thanks to two large subjects that highlight between others: Girona and its surroundings' local collection and the image collection, which supports the Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), one of the three units of the AMGi.

Our goal is to put collections in value and to let them being known by citizens and researchers. Therefore, we actively promote the dissemination of these fonds, in the library catalog and in the SGDAP web page, developing bibliographic and serials resources and collaborating with other types of resources that the SGDAP's team provides.

Paraules clau

biblioteca especialitzada; Arxiu Municipal de Girona; col·lecció local; fotografia; preservació

Palabras clave

biblioteca especializada; Arxiu Municipal de Girona; colección local; fotografía; preservación

Keywords

specialized library; Arxiu Municipal de Girona; local collection; photography; preservation;

Autora

Gisela Vicenç i Pasqual

gvicens@ajgirona.cat

Biblioteca del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions

www.bibliotecasgdap.cat

Ajuntament de Girona

Placeta de l'institut Vell, 1 17004 Girona

972221545

Text

1 El Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions (SGDAP)

El Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona (SGDAP) comprèn l'Arxiu Municipal i el Servei de Publicacions. L'Arxiu Municipal és el servei especialitzat de l'Ajuntament de Girona en la gestió, el tractament i la preservació de la documentació, amb independència de la seva data, tipologia i suport. Per aquesta finalitat s'estructura en tres unitats d'informació: Arxiu Administratiu, Arxiu Històric i Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI). La Biblioteca especialitzada dona servei als usuaris que s'adrecen a qualsevol de les tres unitats de l'arxiu i al propi equip tècnic; es troba a les dependències de l'Arxiu Històric de la Ciutat.

2 Història de la biblioteca

Els inicis de la biblioteca de l'Arxiu Municipal de Girona es remunten probablement als de l'arxiu mateix, al segle XV segons les primeres referències. Malgrat una trajectòria tan extensa en el temps no és fins fins els primers anys de la democràcia després de la dictadura franquista que la biblioteca comença a tenir una certa entitat, tot i ser sempre subsidiària de l'arxiu i de les necessitats de protecció del patrimoni documental del municipi i la seva àrea d'influència. En aquell moment es definia com a biblioteca auxiliar i es nodria de la bibliografia i hemerografia dels diferents fons i col·leccions de l'arxiu, especialment dels fons personals, així com de publicacions que arribaven per diferents canals: donacions, intercanvi amb altres arxius, àrees de l'ajuntament, etc.

Durant la dècada dels 80 es va crear l'Arxiu d'Imatges de l'Ajuntament de Girona, es va traslladar l'Arxiu Històric fora de l'edifici consistorial junt amb la major part de la biblioteca i el Servei de Publicacions va passar a dependre del servei. Les instal·lacions que es van inaugurar l'any 1986 per a l'Arxiu Històric a l'antic Convent dels caputxins -l'edifici compartit amb el Museu d'Història de la ciutat- i la reconversió de l'espai que aquell ocupava al consistori en el recentment creat Arxiu Administratiu, van ser l'inici d'una etapa d'evolució i creixement del servei i en conseqüència també de la biblioteca. L'any 1986 la biblioteca guanya en visibilitat amb la inauguració de la sala de consulta de l'arxiu, lloc on es troben els fons bibliogràfics d'accés directe al públic. L'any 1990 tenim constància quantitativa dels fons de la biblioteca: 3.951 volums i 739 títols d'hemeroteca i és a partir de la dècada dels 90 quan la biblioteca comença a créixer.

Els anys 1997 i 1998 són el punt d'inflexió a partir dels quals la biblioteca es comença a definir amb entitat pròpia dins de l'SGDAP. Tal i com consta en la memòria anual del 1997, aquell any s'elabora un pla d'actuació i una política d'ingressos i es defineix la triple funció de la biblioteca: auxiliar de l'arxiu històric, auxiliar de l'arxiu administratiu i especialitzada

**SEMINARI
D'EXPERIÈNCIES '20
EL FUTUR ÉS NOSTRE**

per als investigadors. L'any següent la biblioteca ja consta de 6.238 volums i es fa una reorganització dels seus fons, estructurant-los temàticament en 8 seccions temàtiques. Ja amb els criteris establerts per a l'organització dels fons i amb una política d'ingressos a grans trets definida, la biblioteca va doblar els seus fons en només dos anys, arribant als més de 12.000 títols l'any 2.000.

Ja entrat el segle XXI la biblioteca entra en una fase de consolidació i definició, especialment des de la creació de la plaça de bibliotecari (2005). Es treballa per recollir tots els fons en els catàlegs de biblioteca i hemeroteca i per dotar-los de consistència, tot adequant-los en la mesura del possible a la normativa vigent, malgrat no disposar de les eines de gestió més adients. Els ingressos, ordinaris i extraordinaris (donacions) s'incrementen i així s'arriba als 19.000 registres bibliogràfics al catàleg de biblioteca d'avui i a quasi 1.400 capçaleres al catàleg d'hemeroteca. El treball de tots aquests anys de gestió i tractament, així com d'organització pel que fa als espais físics, culmina en l'elaboració de la Política General de la Col·lecció l'any 2009, avui encara vigent, i en la definició de les pautes per a l'organització dels fons, incloent el fons antics i patrimonials i els inventaris personals d'obres que no consten al catàleg general. A partir d'aquell moment, quan ja es disposa d'un marc d'actuació definit, el tractament dels fons documentals ha consistit a adequar la col·lecció als criteris establerts i amb aquesta finalitat s'han definit més acuradament les seccions temàtiques – Col·lecció local, Imatge, Arxivística i Ciències afins, , Història i Societat, Administració i Legislació, General i Referència - i s'ha fet esporga, sigui eliminant o derivant, dels documents que no s'hi ajustaven, a la vegada que s'ha tingut cura de la coherència, la consistència i l'estandardització dels catàlegs i dels inventaris.

Amb la Política General de la Col·lecció es va disposar finalment d'un marc de referència inserit en la planificació i la gestió de l'SGDAP i concretament en l'Arxiu Municipal, que defineix l'àmbit d'actuació del servei de biblioteca i els criteris que n'han de guiar la gestió. És també el document que més bé explica la culminació de tots aquests anys de treball per dotar d'entitat pròpia la biblioteca i estructurar-la amb criteris de qualitat. Si com a biblioteca auxiliar es van recollir i tractar llibres, fullets i publicacions seriadades amb la principal finalitat de preservar el patrimoni documental de la ciutat de Girona, com a biblioteca especialitzada es segueix treballant amb aquest objectiu i es posa l'accent en l'usuari i per tant en la difusió dels fons i el seu coneixement per part de la ciutadania. A més es fa un esforç per ser exhaustius en aquelles seccions que singularitzen la biblioteca. El pas de biblioteca auxiliar a biblioteca especialitzada no és doncs una qüestió de noms, és sobretot l'evidència d'una evolució volguda i treballada, per tal d'oferir al públic general i als investigadors l'accés als fons bibliogràfics que acompanyen les tres unitats de l'Arxiu Municipal: Arxiu Històric, Arxiu Administratiu i Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI).

Aquests fons són particularment la bibliografia i l'hemerografia de la Col·lecció Local i de la secció d'Imatge, on es considera especialment la fotografia, incidint en totes dues seccions en els fons antics i patrimonials i tenint una política activa d'adquisicions en aquests àmbits. No obstant, es té cura també de les altres àrees temàtiques. Aquestes són:

- Història i ciències socials, amb obres sobretot d'història local, molt especialment de les comarques gironines, obres generals d'història de Catalunya, Espanya i Europa i obres generals de les diferents ciències socials que complementen l'estudi de la història.
- Arxivística i ciències afins, amb una col·lecció viva d'obres especialitzades que ajuden a la tasca dels tècnics del servei, i instruments de descripció de l'àmbit català o que hi tenen relació.
- General, amb obres d'interès per a l'estudi de la història, d'àmbit català i de comarques gironines.
 - Finalment Referència i Administració i legislació, amb fons especialment patrimonials i de suport als tècnics del servei.
 - Cal esmentar també la secció de Reserva, que conté els fons no inclosos a catàleg, organitzats en inventaris diversos i amb tota mena de temàtiques.

3 Especialització de la biblioteca: la Col·lecció Local i la secció d'Imatge

En el context d'una ciutat amb una xarxa de biblioteques públiques consolidada, una d'elles central comarcal amb un important fons patrimonial, la biblioteca de l'Arxiu Municipal ofereix qualitat i exhaustivitat en les seves especialitats.

La **Col·lecció local** abraça totes les temàtiques, tipus de documents i formats (també parts components i publicacions periòdiques), sempre que siguin obres dedicades a desenvolupar algun aspecte del municipi de Girona i/o que emanin d'algun organisme gironí que no tingui capacitat de preservar i difondre les seves publicacions. La biblioteca manté una política activa de recollida de les obres que emanen d'entitats, plataformes, moviments, etc. de la ciutat i que centren la seva activitat en el municipi, sigui quin sigui el seu àmbit d'actuació i la seva temàtica. Es té una cura especial a fer créixer aquesta secció amb fons antics i patrimonials. És important destacar que no es tenen en compte la literatura i l'assaig d'autors gironins, ja que hi ha altres biblioteques a la ciutat i la comarca que tenen encomanada aquesta funció. Tampoc es tenen en compte les obres de creació d'autors gironins (catàlegs d'exposicions, obres musicals, etc.), per la mateixa raó, exceptuant alguna publicació d'abans del 1980.

Els criteris que guien la selecció de les obres per a la Col·lecció Local són els següents:

SEMINARI D'EXPERIÈNCIES '20 EL FUTUR ÉS NOSTRE

- Obres i parts components que desenvolupen algun aspecte del municipi, des de qualsevol punt de vista i de qualsevol gènere, exceptuant obra literària i d'assaig, amb criteris d'exhaustivitat i de qualitat.
- Obres literàries i d'assaig només de persones vinculades a Girona de les quals tenim els seus fons personal. Per exemple obres de Carles Rahola.
- Obres literàries i d'assaig anteriors a 1901 o amb un valor patrimonial.
- Catàlegs d'exposicions organitzades per altres institucions i organismes publicats abans de 1980.
- Per les obres sobre arqueologia, així com pels estudis socioeconòmics i per tota obra que es consideri convenient, l'àmbit territorial serà més extens que el municipi i abraçarà l'àrea metropolitana i bona part de la comarca del Gironès.
- Obres d'àmbit supramunicipal que desenvolupin algun aspecte del municipi en alguna/es de les seves part/s, amb criteris d'extensió i qualitat.
- Obres de gironins rellevants, que es valoraran cas per cas tenint en compte la significació del personatge més el tipus d'obra considerada i si es va publicar abans de 1958. Es prioritzaran primeres edicions.
- Les publicacions de l'Ajuntament de Girona formaran part de la Col·lecció Local sense excepció i es valorarà cas per cas la incorporació d'obres en les quals l'Ajuntament hi hagi col·laborat.

La secció d'**Imatge**, dedicada preferentment a la fotografia, també inclou imatge en moviment (cinema i televisió). Es va crear amb la finalitat d'omplir un buit en aquesta temàtica tant a la ciutat com al país. Es manté una política d'adquisicions de fons antic i patrimonial, prioritzant les primeres edicions o facsímils. L'abast geogràfic és mundial amb una atenció especial al que es publica sobre la matèria a Catalunya i l'estat espanyol i una dedicació expressa a autors locals, molt especialment a l'obra de fotògrafs dels quals preservem els fons.

Hi ha quatre eixos temàtics: historiogràfic, teòric, tècnic i arxivístic. Els criteris que guien la selecció de les obres per a la secció d'**Imatge** són els següents:

- L'**eix historiogràfic** inclou: recopilacions temàtiques o geogràfiques si s'enfoquen des de l'estudi de la fotografia o la seva història, memòries de fotògrafs, cineastes, etc.; catàlegs d'exposicions, història de la indústria fotogràfica i cinematogràfica, reculls d'autors de referència, d'autors locals i d'autors dels quals tenim el seu fons personal.
- L'**eix teòric** inclou: reflexió filosòfica, relació de la fotografia i el cinema amb altres arts o ciències, obres de jornades i congressos, obres de compilació o generals que recullen diversos aspectes (teoria, història, tècnica, tractament arxivístic, etc.)

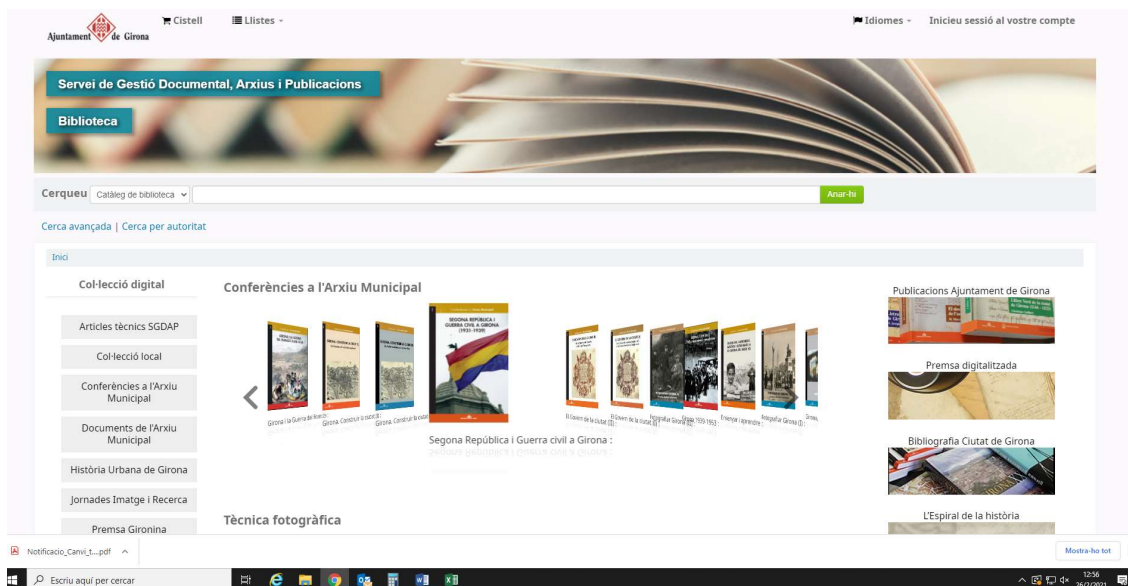

- L' **eix tècnic** inclou: obres sobre els aparells, els mecanismes i els procediments; manuals de processos tècnics, edició digital i tractament de la imatge, preservació, restauració, procediments d'impressió, etc.
- L' **eix arxivístic** inclou obres sobre tractament documental i arxivística, catàlegs, inventaris, etc.

4 El catàleg web, un salt qualitatiu

L'any 2020 es fa la migració i la implementació dels catàlegs de la biblioteca i l'hemeroteca al programa de codi lliure Koha. Aquest programari permet treballar amb interfícies web, que la pròpia web actui com a portal de recursos bibliogràfics, crear i explotar biblioteques digitals, adequar-se als estàndards internacionals de catalogació (RDA i MARC21) i cooperar amb institucions i plataformes que desenvolupin també continguts bibliogràfics (protocol Z39.50/SRU), a més d'acomplir les tasques clàssiques de gestió bibliotecària com l'administració i la gestió de les col·leccions i dels usuaris, la catalogació, la creació i gestió d'autoritats, les adquisicions, el préstec, les consultes, les estadístiques i informes, les adquisicions i la gestió de la interfície d'usuari (OPAC).

Catàleg de la biblioteca. Pàgina d'inici

Amb la incorporació d'aquest nou programari la Biblioteca de l'AMGi fa un salt qualitatiu vers dos objectius estratègics principals: integrar els catàlegs de la biblioteca i l'hemeroteca al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC), per a la qual cosa és

**SEMINARI
D'EXPERIÈNCIES '20
EL FUTUR ÉS NOSTRE**

imprescindible disposar d'una eina homologable, i situar i donar visibilitat a la Biblioteca com a centre especialitzat en les àrees que li són pròpies dins el Sistema Bibliotecari de Catalunya. Així mateix, es podran acomplir els objectius de ser un centre difusor d'informació - per la qual cosa és imprescindible que la biblioteca estigui a l'entorn web i sigui un veritable portal, un catàleg de recursos -, estar interconnectats amb altres institucions i empreses mitjançant la interoperabilitat i l'estandardització, crear, integrar i difondre biblioteques digitals i finalment accedir al document primari amb la major rapidesa possible.

La nova plataforma permet fer visibles les col·leccions i els recursos elaborats pel propi personal de l'arxiu d'una manera ràpida i intuïtiva, amb imatges de les portades i accés als documents en línia si s'escau. Així, des de la pàgina d'inici s'ofereix la possibilitat d'accedir directament a aquests recursos, de fer una cerca bàsica estil Google o una cerca avançada molt completa, que es pot refinar des de la pàgina de resultats fàcilment.

5 Difusió i promoció de la biblioteca: recursos en línia

El web de l'SGDAP permet accedir de lliurement a informació i recursos de les unitats del servei, possibles gràcies a la ingent tasca de digitalització que l'Arxiu Municipal ha fet i continua fent des de la implementació del web. La Biblioteca contribueix a la difusió i promoció del patrimoni bibliogràfic i hemerogràfic, especialment de la col·lecció local i de la secció d'imatge, aportant recursos en línia específicament bibliogràfics i/o hemerogràfics, o bé col·laborant amb altres recursos elaborant bibliografia.

Així mateix, i des de la posada en marxa del catàleg web de la Biblioteca i hemeroteca www.bibliotecasgdap.girona.cat els recursos bibliogràfics i hemerogràfics són visibles i accessibles des de la pàgina d'inici i als registres bibliogràfics vinculats.

The screenshot shows the SGDAP website interface. At the top, there's a navigation bar with 'Inici', 'El Servei', 'Consulta', 'Recursos', 'Activitats i projectes', and 'Contacte'. Below it, a search bar shows 'Us trobeu a: SGDAP / Consulta / Premsa digitalitzada'. The main content area is titled 'Consulta' and 'Premsa digitalitzada'. On the left, there's a sidebar menu with options like 'Documents', 'Guia de fons', and 'Premsa digitalitzada'. The main search results show 'Pàgina: Gazeta de Gerona, 7/1/1793, Pàgina 1.' with a preview of the newspaper page. The preview shows the title 'GAZETA DE GERONA DEL LUNES 7 DE ENERO 1793' and the date 'Stocholmo 19 de Noviembre de 1793.' The text on the page is in Spanish and discusses military matters.

Pàgina web de l'SGDAP. Recurs Premsa digitalitzada

5.1 Recursos bibliogràfics i hemerogràfics en línia

Premsa digitalitzada. L'any 2006 l'SGDAP va posar a disposició de la ciutadania el recurs més consultat (153.943 pàgines consultades el 2020) i més extens dels que ofereix la pàgina web del servei. D'accés lliure, es va iniciar amb 16 capçaleres de premsa i més de 400.000 pàgines digitalitzades i cada any ha anat incorporant publicacions, fins a data d'avui que compta amb 3.130.552 pàgines digitalitzades i 36 capçaleres. Els diaris gironins El Punt (1978-2011), El Punt Avui (2011-2018) i El Punt Avui comarques gironines (2011-2018), Los Sitios de Gerona (1943-1987) i el Diari de Girona (1988-2018), amb els seus suplementes, són les capçaleres amb més pàgines digitalitzades i més consultades. De les altres publicacions destaquem el setmanari Presència (1965-2018) i, per la seva llarga vida i continuïtat, el Butlletí del Grup Excursionista i Esportiu Gironí (GEiEG) (1920-2019).

El recurs abraça publicacions des de 1793 fins 2018 i creix gradualment amb noves incorporacions. Aquest any 2021 es podran oferir 66 capçaleres més de publicacions gironines dels anys 1808 a 1983, essent el gruix més important de publicacions les del primer terç del segle XX.

Articles tècnics. Recull d'articles del personal tècnic del servei sobre arxivística, gestió de documents, fotografia, audiovisuals, tecnologies de la informació i divulgació

Bibliografia de la ciutat de Girona. Recurs que aplega referències bibliogràfiques relatives a la ciutat de Girona recollides fins a l'any 2004. Inclou documents d'altres institucions gironines.

Col·lecció de tècnica fotogràfica. Publicacions digitalitzades anteriors a 1950 (127 títols) de la col·lecció bibliogràfica de tècnica fotogràfica de l'Arxiu Municipal i de l'IEFC

Col·lecció local: 32 obres patrimonials digitalitzades en procés de ser accessibles als usuaris

Conferències a l'Arxiu Municipal. Volums de les conferències del cicle que l'arxiu organitza anualment des de l'any 2006. Accés als llibres complets (15 edicions fins el 2020) i a les conferències per separat.

Documents de l'Arxiu Municipal. Col·lecció que aplega els volums dedicats als documents antics més valuosos de l'arxiu.

Història urbana de Girona. Col·lecció que mostra l'evolució urbanística de la ciutat de Girona des de la seva fundació fins a l'època moderna. Forma part d'un recurs més ampli amb mapes interactius.

Jornades Imatge i Recerca. Volums publicats de les Jornades Imatge i Recerca (Jornades Antoni Varés) que organitza des de l'any 1990 de forma biennal el Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) juntament amb l'Associació d'Arxivers - Gestors de Documents de Catalunya. Accés als llibres complets i a les ponències, comunicacions i experiències per separat.

Quaderns d'història de Girona. Col·lecció dedicada a la història de Girona des dels seus orígens fins a l'actualitat. Cada volum escrit per un o més especialistes.

5.2 Recursos en línia amb bibliografia i referències bibliogràfiques

Bicentenari de la guerra del francès. Recurs interdisciplinari amb bibliografia i recull de premsa sobre un dels episodis més importants de la història de Girona, encara no prou estudiat.

Documents hebreus. Recurs interdisciplinari amb publicacions en línia, referències bibliogràfiques i recursos per a la recerca sobre la comunitat jueva de Girona i el seu llegat.

**SEMINARI
D'EXPERIÈNCIES '20
EL FUTUR ÉS NOSTRE**

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

En la línia del segon gran objectiu estratègic de la Biblioteca, és a dir situar-la com a centre especialitzat dins el Sistema Bibliotecari de Catalunya, pel futur proper ens plantejem els objectius següents: actualitzar la política de col·lecció, establir criteris unificats per a l'estructura i la descripció dels recursos, dotar-nos d'una eina que unifiqui els recursos i per tant permeti més interacció i visibilitat, accedir a més usuaris i dotar-nos d'eines per poder-hi interactuar, i seguir creant recursos amb diferents materials i formats. Sempre sobre la base de preservar el patrimoni documental de la ciutat i millorar els serveis als usuaris.

